

mgr Magdalena Adamczyk
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
Absolwentka studiów doktoranckich
magdalenaadamczyk80@gmail.com

POSPOLITA PRZESTĘPCZOŚĆ KRYMINALNA W POWIATACH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO W LATACH 2000–2012

Streszczenie: Celem artykułu jest ukazanie, jak kształtowało się w województwie dolnośląskim w latach 2000–2012 zagrożenie przestępczością przeciwko mieniu oraz życiu i zdrowiu. Omówione zostały podstawowe kategorie przestępczości pospolitej w oparciu o powszechnie stosowane statystycznie kategorie oceny tych zjawisk w odniesieniu do wszystkich powiatów. Należy pamiętać, że nie tylko Policja jest odpowiedzialna za rozpoznawanie i zwalczanie wszelkich form przestępczości. Z uwagi na dane, jakie zostały udostępnione przez Komendę Główną Policji oraz Komendę Wojewódzką Policji we Wrocławiu, autorka zanalizowała dynamikę przestępstw stwierdzonych wraz z postępowaniami wszczętymi i ich wykrywalnością.

Słowa kluczowe: przestępstwa stwierdzone, postępowanie wszczęte, kradzież, kradzież z włamaniem, rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze, wykrywalność

Wstęp

W każdym badaniu naukowym konieczne jest przyjęcie określonej strategii postępowania badawczego, czyli sposobu działania umożliwiającego osiągnięcie obiektywnego celu. Przyjęta strategia wpływa na sposób ujęcia problemu badawczego oraz na przebieg postępowania i rozumowania stanowiącego podstawę wyprowadzania z niego trafnych i zobiektywizowanych wniosków. Problemem badawczym – ogólnie rzecz biorąc – można nazwać to, co orientuje przedsięwzięcia poznawcze badacza (Sztumski, 1984, s. 28).

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie rozmiarów pospolitej przestępczości przeciwko mieniu oraz przeciwko życiu i zdrowiu w regionie Dolnego Śląska w latach 2000–2012. Podmiotem opracowania jest łączny obszar województwa dolnośląskiego z podziałem na powiaty. Podjęte rozważania problematyki przestępczości są wynikiem dostępnych źródeł informacji. Omówione zostały podstawowe kategorie przestępczości pospolitej w oparciu o powszechnie stosowane statystycznie kategorie oceny tych zjawisk w odniesieniu do wszystkich powiatów. Należy pamiętać, że nie tylko Policja jest odpowiedzialna za rozpoznawanie i zwalczanie wszelkich form przestępczości. Z uwagi na dane, jakie zostały udostępnione przez Komendę Wojewódzką Policji w Poznaniu oraz Komendę Główną Policji oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, autorka zanalizowała dynamikę przestępstw stwierdzonych, których nie sposób omówić

w tym artykule ze względu na ich duży zakres. Zmienne niezależne mogące mieć wpływ na zachowania grupy przestępczej to temat na odrębny artykuł, niniejsza praca skupia się rozmiarach przestępczości, a nie na zjawiskach mających czy też mogących mieć na nią wpływ. Hipotezą może być stan zatrudnienia, wskaźnik bezrobocia, PKB, emigracja ludności, wynagrodzenia, stan ludności, wielkość terenu i wiele innych. Ogólnie bezpieczeństwo tłumaczy się jako stan pieczy, opieki. Definicje encyklopedyczne wskazują, że bezpieczeństwo to stan pewności, spokoju, niezagrażenia, zabezpieczenia, poczucia pewności, brak niebezpieczeństwa³. W języku łacińskim *sine cura*⁴ oznacza stan bez troski, bez baczenia, bez uwagi, co można tłumaczyć jako stan bezpieczeństwa, słowo *securitas* tłumaczone jest zaś jako pewność, bezpieczeństwo. Jednak wyrażenie *sine cura* zawiera w sobie dwa sprzeczne składniki: *sine* o znaczeniu „bez” oraz *cura* oznaczające „troska” (Danielewski, 2007, s. 45). Według E. Durkheima „faktem społecznym jest wszelki sposób postępowania, utrwalony lub nie, zdolny do wywierania na jednostkę zewnętrznego przymusu; albo inaczej: taki, który jest w danym społeczeństwie powszechny, mając jednak własną egzystencję, niezależną od jego jednostkowych manifestacji” (Durkheim, 2000, s. 41). Cechami faktu społecznego są zewnętrżność, wywieranie przymusu, powszechność, niezależność od jednostki. P. Fabiś zauważa, że fakt społeczny jest w danym społeczeństwie powszechny i posiada własną egzystencję, a jednostkowe manifestacje faktów społecznych mają w sobie element społeczny, ponieważ odtwarzają częściowo model zbiorowy, a każda z nich zależy od samej jednostki lub od szczególnych warunków, w których się ona znajduje (Fabiś, 2008, s. 17). A zatem według E. Durkheima „fakty społeczne tym bardziej dają się obiektywnie przedstawić, im pełniej są oczyszczone z jednostkowych faktów, przez które się ujawniają” (Durkheim, 2000, s. 74).

„Dlatego też, analizując różnorodne definicje bezpieczeństwa, można stwierdzić, że aby jednostka, grupa społeczna czy zbiorowość były bezpieczne, winny mieć pewność przeżycia, rozwoju, a także prawidłowego funkcjonowania. Analiza definicji bezpieczeństwa pozwala wyróżnić wśród nich: a) definicje podmiotowe, które wskazują na najbardziej podstawowe elementy bezpieczeństwa, a więc to, że jednostka może przeżyć i że nie istnieją żadne sytuacje, które jej zagrażają; definicje te wskazują również, że podmiotem bezpieczeństwa jest nie tylko jednostka, ale także państwo; b) definicje podmiotowo-psychologiczne, które zwracają uwagę na pewność przeżycia jednostki, a także na stan psychiczny jednostki, która w warunkach spokoju oraz niezagrażenia może rozwijać się i funkcjonować w danym społeczeństwie, dzięki istnieniu takich psychologicznych czynników jak poczucie pewności, oparcie w ludziach i instytucjach, co wpływa na poczucie niezagrażenia; c) definicje podmiotowo-wyliczające, ujmujące bezpieczeństwo jako stan, który zaspokaja określone potrzeby człowieka, grup społecznych czy społeczeństwa, a zaspokojenie tych potrzeb jest konieczne, aby można było mówić o bezpieczeństwie; d) definicje przedmiotowe, które pozwalają wskazać warunki, jakie muszą być spełnione, aby możliwe było istnienie jednostki i trwanie społeczeństwa (Moczuk, 2009, s. 26–33).

Wśród faktów społecznych można wymienić: przepisy prawne i moralne, zwyczaje, obyczaje społeczne, pomniki literatury i sztuki, wierzenia i praktyki religijne, wychowanie, symbole ustalone i obowiązujące, język, system monetarny, prądy społeczne (takie jak poryw entuzjazmu czy litości), dane terytorium jako podstawa życia, liczba i sku-

pienie ludzi na danym terytorium, różnego typu zbiorowości i grupy, przedmioty materialne i urządzenia techniczne, formy uspołecznienia, np. zrzeszenia, rodziny, formy władzy, formy stosunków społecznych, np. podział pracy, konkurencja, naśladownictwo, stan wolności lub zależności, w jakim znajduje się jednostka wobec grupy, samobójstwa, małżeństwo, nauka, pojęcie i metodologia nauk” (Władyka, 1974, s. 71).

Poczucie bezpieczeństwa – lub jego brak – przesądza o jakości życia i rozwoju społeczeństwa. Dlatego ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego należą do zasadniczych zadań państwa. Żadne okoliczności nie mogą zdejmować z instytucji państwowych odpowiedzialności za wykonywanie zadań. Policja i inne formacje ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego nie powinny być zastępowane przez obywateli, czy organizacje społeczne. Jeżeli Policja i inne formacje zyskają na zaufaniu obywateli, jeśli zacznijemy działać razem – możemy zbudować społeczeństwo bardziej stabilne. Wymaga to od Policji zwiększenia skuteczności. Aby poprawić bezpieczeństwo konieczne jest też zapewnienie mechanizmów stałej współpracy Policji, administracji rządowej i samorządowej, organizacji społecznych, ludzi aktywnych. Nie stanie się to z dnia na dzień. Jeżeli jednak zaczniemy naprawdę pracować razem, możemy osiągnąć cel, jakim jest bezpieczniejsze życie w naszym kraju. Program „Razem bezpieczniej” ma ograniczyć skalę zjawisk i zachowań, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia. Jest on zgodny z przyjętym przez Radę Ministrów dokumentem „Strategia Rozwoju Kraju 2007–2015”. Jednym z jego priorytetów jest „Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa”, w której realizację w pełni wpisuje się program „Razem bezpieczniej”. W dokumencie tym wskazuje się, że „przy współpracy z lokalnymi społecznościami należy dążyć do tworzenia efektywnych lokalnych systemów bezpieczeństwa oraz wspierać działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa lokalnego, w szczególności mając na celu ograniczenie najbardziej dokuczliwej dla obywateli przestępczości pospolitej”.

Program, realizowany przy właściwej diagnozie zagrożeń i oczekiwań społecznych, obejmować może wiele obszarów i być otwarty na wszelkie inicjatywy instytucjonalne i obywatelskie. Tak zbudowane bezpieczeństwo będzie traktowane przez społeczeństwo jako dobro wspólne (Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”, 2007).

Pojęcie, zakres i charakterystyka pospolitej przestępczości kryminalnej

Przestępczość kryminalna jest szczególnie zauważalna i dokuczliwa dla obywateli, którzy zwykle nie mają do czynienia z przestępczością zorganizowaną czy gospodarczą, znacznie częściej natomiast spotykają się z kradzieżami, włamaniami, niszczeniem mienia czy bójkami. Mimo upływu czasu i rozwoju cywilizacji problem przestępczości pozostał. Pomimo ciągłego wzrostu wykrywalności sprawców, nadal popełniane są czyny zabronione. Problem przestępstw istniał zawsze tam, gdzie występowały różnorakie problemy egzystencjalne lub w środowisku zmarginalizowanym, czy wśród grup wykluczonych. Równocześnie na przestrzeni lat zmieniały się techniki śledcze, ale natężenie przestępczości

i tak narastało, szczególnie wśród ludzi coraz młodszych, sfrustrowanych trudnościami i niejasnymi perspektywami życia codziennego. Nie wszystkie dewiacje ścigane są na podstawie kodeksu karnego, tak więc nie wszystkie odstępstwa od norm kwalifikowane są, jako przestępstwa czy występki. Zjawisko przestępczości przedstawili wybitni socjologowie: Emile Durkheim i Robert K. Merton. Durkheimowi zawdzięcza socjologia, także socjologia kryminalistyczna, pojęcie anomii. Anomia to sytuacja aktualnego braku norm postępowania.

Z reguły bywa tak, że w związku z zawirowaniami historycznymi pewne normy tradycyjne przeżywają się, upadają, a w ich miejscu nie pojawiają się nowe. U podstaw spostrzeżenia Durkheima na temat anomii leży koncepcja, iż przeciętnemu człowiekowi potrzebne są do „poruszania się w życiu” wskazówki, normy, których należy przestrzegać. Przeciętny człowiek chciałby być „w porządku”, mieć czyste sumienie, do tego jednak potrzebny jest kodeks norm, których można by wyuczyć się, a następnie przestrzegać. Brak takiego kodeksu prowadzi do niepewności i może spowodować skłonność ku zachowaniom dewiacyjnym, w stosunku do innych norm ciągle obowiązujących, tych zwłaszcza, o których mowa jest w kodeksach karnych. O pół wieku późniejszy od Durkheima, R.K. Merton zmodyfikował pojęcie anomii. W jego ujęciu anomia pojawia się wówczas, gdy obowiązujące normy „nie przystają” do rzeczywistości społecznej. Oto na przykład cenione są jednostki, które osiągnęły sukces materialny. Ów sukces to norma dla zyskania szacunku. Z drugiej strony inna norma głosi, że źródłami sukcesu materialnego są uporczywa praca, oszczędzanie, wyrzeczenia. Tymczasem okazuje się, że najczęściej ludzie pracujący i z trudem „ciulający” oszczędności wcale nie dochodzą do majątku, nie osiągają sukcesu materialnego. Bywa on natomiast udziałem ludzi nietrudniących się ciężką pracą, natomiast odznaczających się sprytem, popełniających wykroczenia wprowadzające ścigane przez kodeks karny, w praktyce jednak pozostających bezkarnymi (Hołyst, 2007, s. 112–113). O ile w XIX wieku i pierwszej połowie XX wieku dominował pogląd o odmienności cech psychicznych osób wkraczających na drogę przestępczą, o tyle w latach późniejszych i współcześnie o wiele bardziej rozpowszechnione są teorie interakcjonistyczne. Tu szczególnie ważną pozycję zajmuje Edwin H. Sutherland. To on wprowadził w połowie zeszłego stulecia pojęcie powiązań zróżnicowanych. Społeczeństwo jakiegoś kraju czy społeczność lokalna dzieli się na rozmaite odłamy, którym odpowiadają różne subkultury. Subkultura to zespół poglądów, w tym wartości i norm, wyznawanych przez dane środowisko. W subkulturach niektórych środowisk mieszczą się przyzwolenia, nawet postulaty podejmowania działalności uznawanej ogólnie przez społeczeństwo za przestępczą. Krótko mówiąc, jeśli ktoś urodził się w środowisku złodziejskim czy tylko ludzi żyjących na pograniczu prawa, to jest wysoce prawdopodobne, że przyjmie normy owej subkultury, nieakceptowane w pozostałej części społeczeństwa, jako normy wyuczone. Jeszcze nowsze teorie, bo rozpowszechnianie zwłaszcza w ostatnim ćwierćwieczu, określa się jako teorie kontroli. Tu podstawową tezę jest przeświadczenie, że źródłem działań przestępczych jest górowanie motywacji przestępczej nad mechanizmami kontroli społecznej. Im silniej jednostka umotywowana jest do działań przestępczych, im słabiej odczuwa oddziaływanie mechanizmów kontroli społecznej, tym bardziej skłonna jest do zachowań przestępczych. Travis Hirschi twierdzi, że jeśli u jednostki zabraknie owych

wskazanych typów motywacji, to wówczas jednostka nie ma żadnych zahamowań przed podjęciem działalności przestępczej.

Omawiane teorie wskazują, w jaki sposób dochodzi do tego, że człowiek staje się przestępcą, a przynajmniej dewiantem. Również teoria piętnowania przynosi swoistą odpowiedź na pytanie o powody stania się przestępcą. Człowiek staje się przestępcą, jeśli inni ujrzą w nim przestępcę, jeśli zaliczą go do kategorii przestępców. Nie zalicza się jednak do kategorii przestępców ludzi bez powodu. Osoby należące do elity oceniane są znacznie łagodniej, również w odczuciu ogółu społeczeństwa, niż osoby pozostające poza środowiskiem elitarnym. Pod koniec ubiegłego stulecia i współcześnie uważa się za ważne źródło kryminogenne wykluczenie społeczne, dokładniej zaś jego poczucie doznawane przez wiele członków społeczeństwa. Wykluczenie społeczne to sytuacja, kiedy jednostka bądź cała grupa nie może uczestniczyć w życiu gospodarczym, politycznym czy kulturalnym społeczeństwa. Dzieje się tak najczęściej ze względów ekonomicznych. Osoby ubogie, wśród nich bezrobotni, nie mogą sobie pozwolić na zakup różnych urządzeń rozpowszechnionych w gospodarstwach domowych, przez co nie mogą uczestniczyć w rozmaitych przedsięwzięciach kulturalnych. Również ze względu na ubóstwo, na trudności związane z miejscem zamieszkania, a także w związku z tradycjami rodzinnymi całe grupy ludzi poprzestają na najniższym poziomie wykształcenia, co także powoduje ich wykluczenie społeczne w wielu dziedzinach. Wykluczenie społeczne ma wiele wspólnego z anomią, brak motywacji do więzi ze społeczeństwem powoduje zanik hamulców motywacyjnych wobec przestępczości. Człowiek doznający poczucia wykluczenia społecznego uznaje zarazem za naturalny brak własnych zobowiązań wobec społeczeństwa, stąd zaś tylko krok do udzielenia sobie przyzwolenia na wejście na ścieżkę przestępczości.

Przestępczość, podobnie jak inne zjawiska społeczne, wymaga opisu statystycznego. Wiedza o rozmiarach, strukturze i trendach zmian zjawiska ułatwia jego wyjaśnianie, kontrolę oraz możliwości przeciwdziałania mu. Świadomość potrzeby tego rodzaju działań dostrzegana była już pod koniec XVIII wieku, a ich realizacja rozpoczęła się pod koniec XIX stulecia. Statystyczny obraz zjawiska przestępczości zmieniał się wraz ze zmieniającymi się paradygmatami kryminologicznymi – różne koncepcje przestępstwa, przestępcy, stosowane metody i techniki ich interpretacji. Pomiar przestępczości nigdy nie był zabiegiem łatwym i zawsze wzbudzał wiele kontrowersji.

Kwestia społeczna przestępczości wiąże się z takimi określeniami, jak dezorganizacja, dewiacja, dysfunkcja. Określenia te odzwierciedlają stan nierównowagi społecznej, który zmienia jedynie swoje cechy. Kwestie społeczne można analizować w wymiarze narodowym oraz międzynarodowym. Analizując kwestię społeczną, nie sposób nie zauważyć, iż przestępczość jest konsekwencją wzajemnie się przeplatających przyczyn o charakterze ekonomicznym i społecznym.

Zjawiska przestępczości, które w danym społeczeństwie występują masowo i dotyczą znacznej części społeczeństwa, stają się problemem nie tylko społecznym, ale i ekonomicznym wywołując negatywne zachowania w postaci różnych znamion przestępczości. Przestępczość dotyka zarówno osoby bezrobotne, jak i ludzi zamożnych. W życiu każdej zorganizowanej ludzkiej zbiorowości, poczynając od rodziny czy grupy rówieśniczej, na złożonych, nowoczesnych społeczeństwach kończąc, nieustannie pojawiają się trudności

naruszające codzienną równowagę i harmonie stosunków między ludźmi. Część z nich ma charakter naturalny, są to choroby, kłęski żywiołowe, głód spowodowany nieurodzajem itp., inne natomiast są konsekwencjami rozmaitych zakłóceń organizacji życia zbiorowego. Te drugie uznajemy zwykle za problemy społeczne. Fala przestępczości, która przetacza się w ciągu ostatnich lat przez Polskę, pomimo środków zaradczych podejmowanych przez powołane do tego instytucje, ciągle nie maleje. Zjawisko to wywołuje ciągłe spory polityków, socjologów, kryminologów, psychologów, pedagogów oraz przedstawicieli nauk prawnych, jak ograniczać skalę przestępczości, jak zmniejszyć zagrożenie nią. Przy dużym nasileniu skali przestępstw może pojawiać się przekonanie o słabości systemu państwowego, powołanego do przestrzegania prawa i porządku publicznego. Prawie każdego dnia opinia publiczna jest zasypywana informacjami na temat przestępstw, o przestępcach i ich ofiarach, na temat napadów, strzelanin, kradzieży, ucieczek i innych zjawisk kryminalnych. Natłok informacji na ten temat powoduje, że ludzie są zdezorientowani nie tylko co do tego, jak faktycznie wygląda zjawisko przestępczości, ale również i co do skutków przestępczości dla kraju, dla społeczności lokalnej, a także dla jednostki. Powstające poczucie zagrożenia przestępczością wpływa na obniżenie się poczucia bezpieczeństwa jednostki. W takim przypadku jednostka ma trudność w określeniu tego, czy czuje się bezpiecznie na poziomie indywidualnym, lokalnym i ogólnospołecznym. Strach przed przestępczością, który jest zjawiskiem negatywnym, rodzi kolejne negatywne zachowania, gdyż obawa przed wiktylizacją ogranicza wydatnie zakres kontaktów międzyludzkich, rodzi wzajemną podejrzliwość i nieufność, a też ewokuje zachowania agresywne w stosunku do sprawców czynów karalnych. Istotne jest także to, że utrata poczucia bezpieczeństwa wpływa na zwiększenie rygoryzmu społecznego w odniesieniu do postępowania z przestępcami (Szumski, 1984).

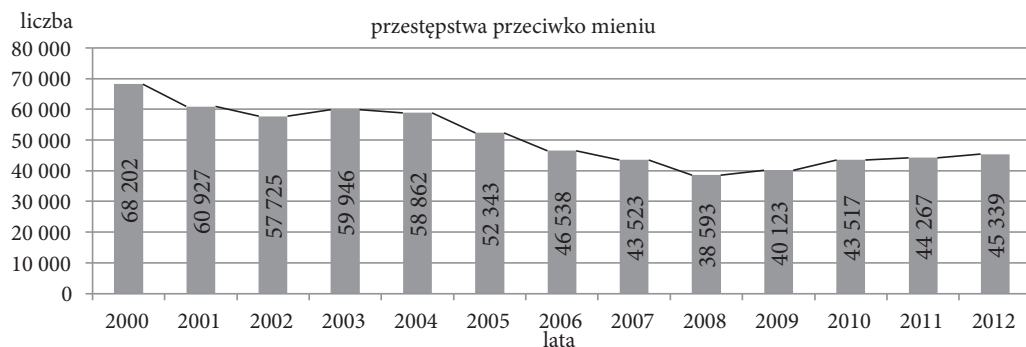
Strach przed przestępczością generuje określone zachowania społeczne, tym bardziej, że zjawiska postrzegane jako realne wywołują konsekwencje. Zwiększająca się liczba osób postrzegających przestępczość jako problem społeczny musi wpływać na odczuwane przez nich zagrożenie przestępczością, co oddziałuje na ich zachowanie. Z tego też powodu pojawia się chęć ograniczania własnej swobody poruszania się, szczególnie wieczorami i nocą, unikania miejsc uznawanych za niebezpieczne, montowania w mieszkaniach dodatkowych zabezpieczeń przed włamaniem, podejrzliwości w stosunku do niektórych grup ludzi. W ten sposób poczucie zagrożenia wywołuje ograniczenie własnej wolności i społeczne wyobcowanie. Prowadzi to również do zmniejszania akceptacji dla takich instrumentów polityki karnej jak dekryminalizacja czy resocjalizacja oraz do zwiększenia aprobata dla zaostrzania kar i rozszerzania katalogu czynów zabronionych przez prawo. Podważanie skuteczności prawa oraz zwątpienie w sprawiedliwe i nieuchronne wyroki sądów stanowić mogą podstawę samosądów. Odczuwane poczucie zagrożenia może umacniać przeświadczenie, że sprawca nie zostanie sprawiedliwie ukarany, a ofiara przestępstwa nie ma możliwości uzyskania rzeczywistej rekompensaty za poniesione straty. Strach przed przestępczością nie jest zatem prostą konsekwencją poziomu przestępczości w momencie jego badania. Strachu nie wolno postrzegać jedynie jako problemu polityki karnej. Ograniczenie wolności osobistej, jak też niebezpieczeństwo wyobcowania zastraszonych obywateli, nie dają się przezwyciężyć wyłącznie przez walkę z przestępczością

(Czapska, 1997, s. 26–27). Strach przed byciem ofiarą przestępstwa powoduje powstawanie u jednostki zachowań zmierzających do unikania sytuacji zagrażających, a zagrożeniem jest taka sekwencja zadań w otoczeniu systemu, wewnątrz systemu i w relacjach systemu z otoczeniem zewnętrznym, która prowadzi do:

- pogorszenia pozycji względem innych systemów w otoczeniu zewnętrznym, w zasadniczym zakresie ich działania;
- konieczności przeznaczania pewnych zasobów systemu na adaptację do wymagań otoczenia;
- zmniejszania nakładów na zachowanie funkcji systemu na dotychczasowym poziomie;
- zredukowania ilości funkcji systemu, zmniejszania możliwości realizacji podstawowych funkcji;
- zamierzonych oddziaływań innych systemów, prowadzących do osłabienia, wyeliminowania systemu (przedmiotu oddziaływania) z konkurencji o założone cele, wartości;
- dezorganizacji, destrukcji systemu (Grygolec, 1997, s. 7).

Można z dużym prawdopodobieństwem powiedzieć, że społeczność zagrożona zostaje społecznością zróżnicowaną. Tylko pewna jej część doznaje uczucia niepewności. Jednych chroni przed nią ignorancja, innych nadzieja lub umiejętność abstrahowania od rzeczywistości, jeszcze innych wiara w sprawiedliwość boską (Kowalak, 1991, s. 179). Dlatego też na sytuację zagrożenia ludzie będą w rozmaity sposób reagować. Najbardziej liczna grupa osób zajmie postawę bierną, spowodowaną niewiarą w to, że można w danych warunkach coś zmienić, niewiarą w siebie, fatalizmem życiowym, a także przekonaniem, że zagrożenie zostanie usunięte przez kompetentne instytucje lub osoby, czy siły transcendentalne. Kolejna grupa ludzi będzie starać się uniknąć niebezpieczeństwa, wydostając się z sytuacji zagrożenia, czasem narażając się na inne niebezpieczeństwo. Inna grupa osób, najmniej liczna, będzie działać na rzecz społeczności, której są członkami, aby usunąć przyczyny zagrożenia i niepewności.

Przestępstwa stwierdzone to takie przestępstwa, które zostały popełnione, a informacje o tych przestępstwach dotarły do organów ścigania poprzez zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez osobę poszkodowaną lub ze źródeł własnych organów ścigania. W roku 2012 stwierdzono w województwie dolnośląskim 45 339 przestępstw przeciwko mieniu. Oznacza to wzrost o 1072 przestępstwa stwierdzone względem roku 2011. Z danych statystycznych widać, iż najwięcej przestępstw przeciwko mieniu zanotowano w roku 2000. Od roku 2005 do 2008 liczba stwierdzonych przestępstw nieznacznie maleje po uprzednim wyraźnym wzroście zanotowanym w latach 2000–2002 oraz 2003–2004. Liczba przestępstw stwierdzonych w roku 2012 jest niższa od zanotowanej w roku 2000 o 34% (rys. 1).

Rys. 1. Liczba przestępstw stwierdzonych przeciwko mieniu w województwie dolnośląskim w latach 2000–2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

Liczba przestępstw przeciwko mieniu ogółem w powiatach wyniosła w roku 2012 aż 45 339. Liczba przestępstw stwierdzonych ogółem w roku 2009 wynosiła 40 123, w 2010 to 43 517, w 2011 to 44 267 co oznacza wzrost przestępstw z tej kategorii. Zasadniczo najniższa dynamika o podstawie stałej (Adamczyk, 2011, s. 64) wystąpiła w roku 2008 – ok. 57%. Natomiast najwyższy wskaźnik dynamiki wystąpił w latach 2000–2004. Dynamika o podstawie ruchomej¹ w latach 2003 oraz 2009–2012 przewyższyła wskaźnik 100%.

Tab. 1. Przestępstwa stwierdzone w powiecie wołowskim w latach 2000–2012

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
kradzież cudzej rzeczy	240	238	220	325	397	324	329	265	248	180	230	216	169
kradzież z włamaniem	361	387	283	298	318	246	236	220	177	190	258	247	193
rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	32	21	29	33	46	52	72	50	49	35	51	28	43

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu

Jak widać w tabeli 1, najliczniejsza grupa przestępstw w powiecie wołowskim w latach 2000–2012 dotyczyła kradzieży z włamaniem, następnie kradzieży cudzej rzeczy oraz przestępstw rozbójniczych. Najniższa dynamika o podstawie kroczącej w roku

¹ Miary dynamiki o podstawie ruchomej (łańcuchowe) określają zmiany, które występowały w kolejnych okresach w odniesieniu do okresu bezpośrednio poprzedzającego.

2012 wystąpiła w przypadku kradzieży cudzej rzeczy wraz z kradzieżą z włamaniem, na poziomie 78%. Ponadto stosunkowo wysokim wskaźnikiem dynamiki w roku 2012 względem kradzieży cudzej rzeczy wraz z kradzieżą z włamaniem charakteryzowały się przestępstwa rozbójnicze, na poziomie 154%. W roku 2006 przestępstwa rozbójnicze cechował najwyższy wzrost wskaźnika dynamiki, o ok. 125%. Z uwagi na najmniej stwierdzonych przestępstw w tej samej kategorii przestępstw ich dynamika w roku 2012 wzrosła o 34% względem roku 2000. Kradzież z włamaniem zmalała w okresie badanym o ok. 47%, a kradzież cudzej rzeczy o ok. 30%. Wysokim wskaźnikiem charakteryzuje się kradzież cudzej rzeczy oraz kradzież z włamaniem. Jednakże należy pamiętać, że to jest tylko statystyka, która nie zawsze jest wiarygodna z uwagi na występującą ciemną liczbę przestępstw. Jeżeli przestępstwo w danym roku zostanie stwierdzone, lecz niewykryte, wówczas policja przedstawia dane zakwalifikowane do przestępstw stwierdzonych. Dlatego też statystyka może być myląca. W kolejnych latach policja zarejestrowała większą ilość przestępstw stwierdzonych, ponieważ sprawcy zostali ujęci i statystyka zwiększyła się o liczbę przestępstw wykrytych. Co nie oznacza, że w roku bieżącym przestępstw było więcej, lecz wykryto więcej sprawców z lat wcześniejszych. Dlatego też każdy rok może wskazywać na większą ilość przestępstw, co może budzić większe poczucie zagrożenia wśród społeczeństwa i odwrotnie. Malejąca dynamika informuje o zmniejszającej się skali przestępczości, a nie o niewykrytych sprawcach przestępstw.

Statystyki Policji i innych instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny nie odzwierciedlają w pełni stanu zagrożenia przestępczością. Istnieje bowiem tzw. ciemna liczba przestępstw, czyli zdarzeń, których nie zgłoszono organom ścigania (Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w roku 2011, s. 27).

Mając na uwadze wszystkie kategorie przestępstw, należy stwierdzić, iż w powiecie milickim zanotowano najniższy wskaźnik przestępstw przeciwko mieniu w roku 2012 spośród wszystkich powiatów poddanych badaniu. Jeśli chodzi o wszystkie przestępstwa z tej kategorii, to w poszczególnych powiatach woj. Dolnośląskiego było ich: w powiecie milickim 195, górowskim 325, lwóweckim 334, złotoryjskim 339, strzebińskim 376, wołowskim 405, kamiennogórskim 424, jaworskim 448, ząbkowickim 491, średzkim 552, lubańskim 660, trzebnickim 675, oławskim 709, polkowickim 743, oleśnickim 788, dzierzoniowskim 790, bolesławieckim 799, głogowskim 1077, kłodzkim 1313, świdnickim 1447, lubińskim 1461, zgorzeleckim 1544, jeleniogórskim 236, wałbrzyskim 3501, legnickim 3890, wrocławskim 19 692, co zostało zilustrowane w tabeli 2.

Tab. 2. Stan zagrożenia przestępczością przeciwko mieniu w powiatach w roku 2012

Powiaty	Lata	rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	kradzież z włamaniem	kradzież cudzej rzeczy
1	2	3	4	5
bolesławiecki	2012	41	315	443
dzierżoniowski	2012	47	339	404
głogowski	2012	201	328	548
górowski	2012	8	161	156
jaworski	2012	84	157	207

Tab. 2., cd.

1	2	3	4	5
jeleniogórski	2012	167	972	1 222
kamiennogórski	2012	27	205	192
kłodzki	2012	56	537	720
legnicki	2012	307	1 371	2 212
lubański	2012	86	276	298
lubiński	2012	98	571	792
lwówecki	2012	10	147	177
milicki	2012	5	74	116
oleśnicki	2012	66	200	522
oławski	2012	40	259	410
polkowicki	2012	42	294	407
strzeliński	2012	30	104	242
średzki	2012	11	181	360
świdnicki	2012	123	447	877
trzebnicki	2012	9	274	392
wałbrzyski	2012	421	1 513	1 567
wołowski	2012	43	193	169
wrocławski	2012	1063	5 700	12 929
ząbkowicki	2012	45	186	260
zgorzelecki	2012	47	582	915
złotoryjski	2012	29	124	186

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu

Liczba kradzieży cudzej rzeczy zaprezentowana na rys. 2 wskazuje, że największe rozmiary tej przestępczości pojawiły się w powiecie wrocławskim. Ponadto w 17 powiatach kradzież została zakwalifikowana do grupy o najniższym poziomie przestępczości – przestępstwa nie przekroczyły 1000. Badania dowiodły, że w latach objętych badaniem najniższa dynamika o podstawie stałej wystąpiła w powiecie jaworskim, osiągając zaledwie 33% przestępstw. Natomiast najwyższa przestępczość miała miejsce w powiatach: górskim osiągając wzrost 100% względem roku 2000, trzebnickim 71%, milickim 69%, wołowski 65%, świdnickim 57%, średzkim 55%, legnickim 49%, kamiennogórskim 47%, polkowickim 39%, złotoryjskim 38%, lubińskim i bolesławieckim 32%, oławskim 31%, strzelińskim 30%, lwóweckim 23%, wrocławskim 21%, oleśnickim 19%, wałbrzyskim 14%, kłodzkim 12%, dzierzoniowskim 11%, jeleniogórskim 8%, jaworskim wraz z lubańskim, ząbkowickim i zgorzeleckim nie przekroczyły 100%. Zatem można zauważyć, iż powiat wrocławski wcale nie należy do powiatów o największej przestępczości, o czym świadczy dynamika o podstawie stałej. Wynika z niej, że powiat wrocławski znajduje się na 11. miejscu spośród wszystkich powiatów. Pomimo że w powiecie milickim zanotowano najniższy wskaźnik przestępstw przeciwko mieniu, to jego dynamika jest bardzo wysoka, osiąga 69% jako maksymalny wzrost w latach 2000–2012. Zatem powiat

niniejszy znajduje się na 24. miejscu (w świetle zaszerzgowania od najmniejszego do największego wzrostu) wśród pozostałych objętych badaniem w latach 2000–2012.

Rys. 2. Kradzież cudzej rzeczy w powiatach w roku 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu

Tab. 3. Dynamika zmian postępowań wszczętych kradzieży cudzej rzeczy w powiatach województwa dolnośląskiego w latach 2000–2012

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
bolesławiecki	498	638	499	531	557	658	465	435	460	373	394	457	443
dynamika	100%	128%	100%	107%	112%	132%	93%	87%	92%	75%	79%	92%	89%
dzierżoniowski	533	560	489	591	485	507	383	437	394	349	397	443	404
dynamika	100%	105%	92%	111%	91%	95%	72%	82%	74%	65%	74%	83%	76%
głogowski	852	691	794	885	866	877	753	659	533	543	573	481	548
dynamika	100%	81%	93%	104%	102%	103%	88%	77%	63%	64%	67%	56%	64%
górowski	78	90	103	124	156	156	140	112	92	108	112	143	156
dynamika	100%	115%	132%	159%	200%	200%	179%	144%	118%	138%	144%	183%	200%
jaworski	489	284	344	343	325	291	235	201	172	210	163	196	207
dynamika	100%	58%	70%	70%	66%	60%	48%	41%	35%	43%	33%	40%	42%
jeleniogórski	1 689	1 773	1 547	1 828	1 696	1 443	1 619	1 520	1 125	1 064	1 016	1 092	1 222
dynamika	100%	105%	92%	108%	100%	85%	96%	90%	67%	63%	60%	65%	72%
kamiennogórski	159	162	176	212	233	141	199	194	137	136	154	200	192
dynamika	100%	102%	111%	133%	147%	89%	125%	122%	86%	86%	97%	126%	121%
kłodzki	1 052	1 181	1 077	1 102	1 051	922	798	672	694	664	769	826	720
dynamika	100%	112%	102%	105%	100%	88%	76%	64%	66%	63%	73%	79%	68%
legnicki	1 489	1 663	1 478	1 724	1 836	1 593	1 469	1 393	1 430	1 302	1 487	1 636	2 212
dynamika	100%	112%	99%	116%	123%	107%	99%	94%	96%	87%	100%	110%	149%
lubański	550	410	432	443	467	366	279	294	294	268	260	409	298
dynamika	100%	75%	79%	81%	85%	67%	51%	53%	53%	49%	47%	74%	54%
lubiński	1 011	1 230	1 332	1 253	1 165	1 113	910	924	775	709	737	764	792
dynamika	100%	122%	132%	124%	115%	110%	90%	91%	77%	70%	73%	76%	78%
lwówecki	248	260	306	295	281	260	212	240	176	146	151	202	177
dynamika	100%	105%	123%	119%	113%	105%	85%	97%	71%	59%	61%	81%	71%
milicki	86	90	106	97	145	131	111	91	102	98	105	110	116
dynamika	100%	105%	123%	113%	169%	152%	129%	106%	119%	114%	122%	128%	135%
oleśnicki	440	472	377	391	494	494	456	411	436	416	449	480	522
dynamika	100%	107%	86%	89%	112%	112%	104%	93%	99%	95%	102%	109%	119%
oławski	312	345	334	341	399	372	311	307	287	315	333	360	410
dynamika	100%	111%	107%	109%	128%	119%	100%	98%	92%	101%	107%	115%	131%
polkowicki	363	399	386	437	470	505	391	365	329	292	389	399	407
dynamika	100%	110%	106%	120%	129%	139%	108%	101%	91%	80%	107%	110%	112%
strzeliński	221	288	236	214	256	235	204	188	169	151	188	259	242
dynamika	100%	130%	107%	97%	116%	106%	92%	85%	76%	68%	85%	117%	110%
średzki	233	263	262	249	242	298	244	230	213	154	288	234	360
dynamika	100%	113%	112%	107%	104%	1,8%	105%	99%	91%	66%	124%	100%	155%
świdnicki	701	802	825	1 098	993	881	889	850	739	770	883	753	877
dynamika	100%	114%	118%	157%	142%	126%	127%	121%	105%	110%	126%	107%	125%
trzebnicki	233	259	269	329	318	360	339	288	297	315	399	394	392
dynamika	100%	111%	115%	141%	136%	155%	145%	124%	127%	135%	171%	169%	168%
wałbrzyski	1 716	1 716	1 625	1 646	1 694	1 675	1 961	1 522	1 187	1 080	1 328	1 395	1 567

dynamika	100%	100%	95%	96%	99%	98%	114%	89%	69%	63%	77%	81%	91%
wołowski	240	238	220	325	397	324	329	265	248	180	230	216	169
dynamika	100%	99%	92%	135%	165%	135%	137%	110%	103%	75%	96%	90%	70%
wrocławski	11 225	11 111	11 644	12 822	13 554	12 326	11 626	11 615	10 458	11 079	12 062	12 542	12 929
dynamika	100%	99%	104%	114%	121%	110%	104%	103%	93%	99%	107%	112%	115%
ząbkowicki	498	403	442	399	368	362	314	275	229	235	268	306	260
dynamika	100%	81%	89%	80%	74%	73%	63%	55%	46%	47%	54%	61%	52%
zgorzelecki	1 305	1 133	1 035	1 009	1 083	1 092	993	843	687	739	835	781	915
dynamika	100%	87%	79%	77%	83%	84%	76%	65%	53%	57%	64%	60%	70%
złotoryjski	234	269	323	283	313	280	221	205	150	141	152	224	186
dynamika	100%	115%	138%	121%	134%	120%	94%	88%	64%	60%	65%	96%	79%
suma powiatów województwa dolnośląskiego	27 035	27 201	26 661	28 971	29 844	27 662	25 851	24 536	21 813	21 837	24 122	25 302	26 723
dynamika	100%	101%	99%	107%	110%	102%	96%	91%	81%	81%	89%	94%	99%

Dynamika – 2000 = 100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu

Dynamika o podstawie stałej² przestępstw kradzieży cudzej rzeczy w powiatach ogółem w latach 2000–2004 była rosnąca, po czym zaczęła maleć w latach 2005–2008. Natomiast w okresie 2009–2012 nieznacznie wzrosła, osiągając 99% w roku 2012 względem roku 2000 (przyjętego za podstawę), co zostało zaprezentowane w tabeli 3. W roku 2012 dynamika o podstawie stałej wykazała wzrost w powiatach: górowskim, kamiennogórskim, legnickim, milickim, oleśnickim, oławskim, polkowickim, strzelińskim, średzkim, świdnickim, trzebnickim, wrocławskim. Pozostałe powiaty miały wskaźnik niższy aniżeli w roku 2000 przyjętym jako podstawę (100%).

Kolejną grupą przestępstw przeciwko mieniu to kradzież z włamaniem. Według kodeksu karnego „§ 1. Kto kradnie z włamaniem, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. § 2. Jeżeli kradzież z włamaniem popełniono na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego” (www.policja.pl).

W roku 2012 stwierdzono 15 510 przypadków kradzieży z włamaniem. Oznacza to spadek liczby stwierdzonych włamań o ok. 1,5% w porównaniu z rokiem 2011, kiedy to odnotowano ich 15 752. W latach 2000–2008 zauważalna jest tendencja spadkowa, kolejne lata 2009–2012 to wzrost kradzieży z włamaniem. Dynamika o podstawie stałej w roku 2012 przedstawia spadek przestępczości o ok. 21 tys., tj. 58% względem roku 2000.

² Miary dynamiki o podstawie stałej (jednopaństwowe) określają zmiany, które występowały w kolejnych okresach w odniesieniu do okresu przyjętego za podstawę.

DOLNOŚLĄSKIE

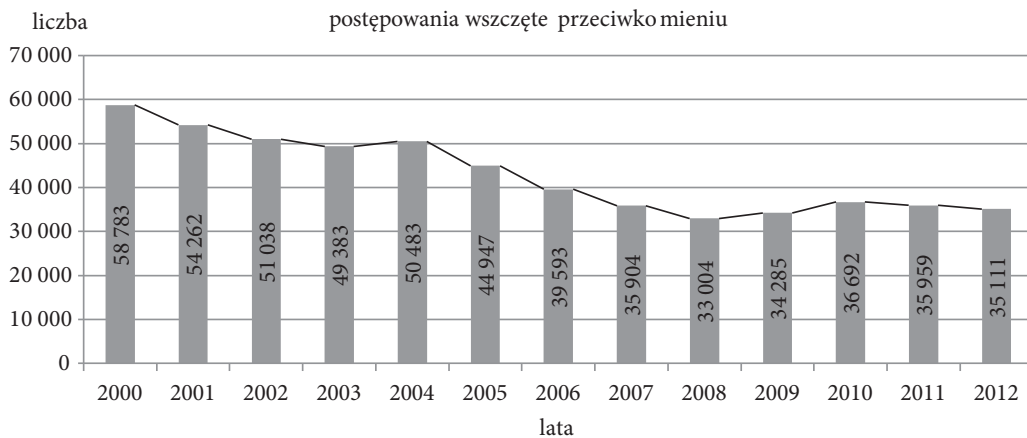

Rys 3. Kradzież z włamaniem w powiatach województwa dolnośląskiego w roku 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu

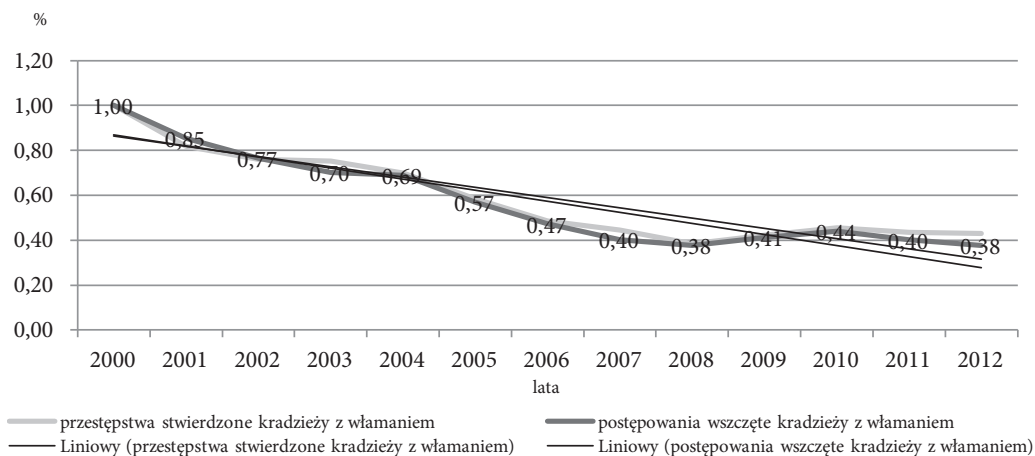
Wszczęte postępowanie przygotowawcze – jest to postępowanie (dochodzenie lub śledztwo) wszczęte przez jednostkę organizacyjną Policji w związku ze zdarzeniem, co do którego zachodzi podejrzenie, że jest przestępstwem, albo wszczęte przez prokuraturę. Do postępowań wszczętych doliczane są również dochodzenia wszczęte faktycznie, a następnie zakończone wydaniem postanowienia o umorzeniu i wpisaniem sprawy do rejestru przestępstw.

Rys. 4. Liczba postępowań wszczętych przeciwko mieniu w województwie dolnośląskim w latach 2000–2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu

Rys. 5. Dynamika stwierdzonych przestępstw kradzieży z włamaniem wraz z postępowaniami wszczętymi ogółem w województwie dolnośląskim w latach 2000–2012 (2000=100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

Materiały statystyczne przedstawiają spadek przestępstw stwierdzonych kradzieży z włamaniem, zmniejszają się postępowania wszczęte. Jednak należy zauważyć, że lata 2002–2004, 2006–2008 oraz 2010–2012 uchylają się od linii trendu, co oznacza wzrost przestępstw stwierdzonych względem postępowań wszczętych.

Tab. 4. Liczba stwierdzonych przestępstw rozbójniczych w powiatach województwa dolnośląskiego w latach 2000–2012

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
bolesławiecki	69	104	63	72	82	57	93	34	55	85	98	81	41
dzierżoniowski	108	86	80	80	50	60	43	53	44	40	47	30	47
głogowski	275	167	115	141	112	80	75	77	49	58	41	173	201
górowski	134	13	32	47	4	5	6	1	6	21	5	23	8
jaworski	92	104	74	87	78	69	59	36	34	24	20	54	84
jeleniogórski	236	227	221	219	184	171	201	253	190	157	169	263	167
kamiennogórski	31	25	33	16	36	12	24	6	8	26	13	28	27
kłodzki	203	127	98	119	91	126	86	69	82	108	110	77	56
legnicki	515	495	458	414	475	434	318	255	309	342	338	273	307
lubański	94	88	83	40	38	46	46	74	51	61	54	44	86
lubiński	284	168	138	155	161	214	121	108	63	139	114	135	98
lwówecki	38	17	11	11	17	10	17	10	13	30	9	13	10
milicki	7	11	31	5	3	3	11	6	1	4	4	9	5
oleśnicki	100	100	47	62	32	31	43	40	24	28	113	71	66
oławski	51	30	33	24	28	26	26	29	21	32	22	24	40
polkowicki	76	44	56	77	60	45	31	37	46	27	28	46	42
strzeliński	30	34	46	65	104	111	53	65	65	69	53	92	30
średzki	10	15	12	7	17	34	27	27	9	74	25	59	11
świdnicki	132	141	119	133	130	128	148	129	142	136	119	122	123
trzebnicki	14	25	13	12	30	29	19	22	22	18	10	20	9
wałbrzyski	469	453	361	386	490	474	432	350	377	356	314	366	421
wołowski	32	21	29	33	46	52	72	50	49	35	51	28	43
wrocławski	1649	1358	1206	1256	1298	1133	988	1092	1084	1048	1132	1082	1063
ząbkowicki	77	48	31	28	39	25	33	21	26	18	19	24	45
zgorzelecki	111	140	146	226	157	109	111	64	61	85	44	31	47
złotoryjski	43	47	59	36	22	25	30	23	27	21	31	45	29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

W myśl art. 280 kodeksu karnego rozbój to: „§1. Kto kradnie, używając przemocy wobec osoby lub grożąc natychmiastowym jej użyciem albo doprowadzając człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12. § 2. Jeżeli sprawca rozboju posługuje się bronią palną, nożem lub innym podobnie niebezpiecznym przedmiotem lub środkiem obezwładniającym albo działa w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu lub wspólnie z inną osobą, która posługuje się taką bronią, przedmiotem, środkiem lub sposobem, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3” (www.policja.pl). Według kodeksu karnego kradzież rozbójnicza to: „Kto w celu utrzymania się w posiadaniu zabranej rzeczy, bezpośrednio po dokonaniu kradzieży, używa przemocy wobec osoby lub grozi natychmiastowym jej użyciem albo doprowadza człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności” (www.prawoity.pl). Kradzież rozbójnicza zachodzi w razie zaatakowania przez uciekają-

cego złodzieja osoby próbującej odebrać mu skradzioną rzecz (wikipedia). Wymuszenie rozbójnicze: „Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przemocą, groźbą zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtownego zamachu na mienie, doprowadza inną osobę do rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym albo do zaprzestania działalności gospodarczej, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10” (www.policja.pl).

Tab. 5. Wskaźnik struktury stwierdzonych przestępstw rozbójniczych w powiatach województwa dolnośląskiego w latach 2000–2012

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
bolesławiecki	7,39	11,13	6,75	7,71	8,78	6,10	9,96	3,64	5,89	9,10	10,49	8,67	4,39
dzierżoniowski	14,06	11,20	10,42	10,42	6,51	7,81	5,60	6,90	5,73	5,21	6,12	3,91	6,12
głogowski	17,58	10,68	7,35	9,02	7,16	5,12	4,80	4,92	3,13	3,71	2,62	11,06	12,85
górowski	43,93	4,26	10,49	15,41	1,31	1,64	1,97	0,33	1,97	6,89	1,64	7,54	2,62
jaworski	11,29	12,76	9,08	10,67	9,57	8,47	7,24	4,42	4,17	2,94	2,45	6,63	10,31
jeleniogórski	8,88	8,54	8,31	8,24	6,92	6,43	7,56	9,52	7,15	5,91	6,36	9,89	6,28
kamienno-górski	10,88	8,77	11,58	5,61	12,63	4,21	8,42	2,11	2,81	9,12	4,56	9,82	9,47
kłodzki	15,01	9,39	7,25	8,80	6,73	9,32	6,36	5,10	6,07	7,99	8,14	5,70	4,14
legnicki	10,44	10,03	9,28	8,39	9,63	8,80	6,45	5,17	6,26	6,93	6,85	5,53	6,22
łubański	11,68	10,93	10,31	4,97	4,72	5,71	5,71	9,19	6,34	7,58	6,71	5,47	10,68
łubiński	14,96	8,85	7,27	8,17	8,48	11,28	6,38	5,69	3,32	7,32	6,01	7,11	5,16
lwówecki	18,45	8,25	5,34	5,34	8,25	4,85	8,25	4,85	6,31	14,56	4,37	6,31	4,85
milicki	7,00	11,00	31,00	5,00	3,00	3,00	11,00	6,00	1,00	4,00	4,00	9,00	5,00
oleśnicki	13,21	13,21	6,21	8,19	4,23	4,10	5,68	5,28	3,17	3,70	14,93	9,38	8,72
oławski	13,21	7,77	8,55	6,22	7,25	6,74	6,74	7,51	5,44	8,29	5,70	6,22	10,36
polkowicki	12,36	7,15	9,11	12,52	9,76	7,32	5,04	6,02	7,48	4,39	4,55	7,48	6,83
strzeliński	3,67	4,16	5,63	7,96	12,73	13,59	6,49	7,96	7,96	8,45	6,49	11,26	3,67
średzki	3,06	4,59	3,67	2,14	5,20	10,40	8,26	8,26	2,75	22,63	7,65	18,04	3,36
świdnicki	7,76	8,28	6,99	7,81	7,64	7,52	8,70	7,58	8,34	7,99	6,99	7,17	7,23
trzebnicki	5,76	10,29	5,35	4,94	12,35	11,93	7,82	9,05	9,05	7,41	4,12	8,23	3,70
wałbrzyski	8,94	8,63	6,88	7,35	9,34	9,03	8,23	6,67	7,18	6,78	5,98	6,97	8,02
wołowski	5,91	3,88	5,36	6,10	8,50	9,61	13,31	9,24	9,06	6,47	9,43	5,18	7,95
wrocławski	10,72	8,82	7,84	8,16	8,43	7,36	6,42	7,10	7,04	6,81	7,36	7,03	6,91
ząbkowicki	17,74	11,06	7,14	6,45	8,99	5,76	7,60	4,84	5,99	4,15	4,38	5,53	10,37
zgorzelecki	8,33	10,51	10,96	16,97	11,79	8,18	8,33	4,80	4,58	6,38	3,30	2,33	3,53
złotoryjski	9,82	10,73	13,47	8,22	5,02	5,71	6,85	5,25	6,16	4,79	7,08	10,27	6,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu

Z zebranych materiałów statystycznych widać, że przestępczość miała tendencję malejącą. W latach 2000–2002 zaobserwowano dynamikę malejącą po czym znacznie wzrosła w latach 2003–2004 osiągając łącznie 3784 przestępstwa w roku 2004. Kolejne lata 2005–2008 to faza spadku przestępczości. W roku 2009 nastąpił wzrost o 184 przestępstwa względem roku 2008. Średnia arytmetyczna w lata 2010–2012 zarejestrowała

ok. 3000 przestępstw rozbójniczych. Ponadto dynamika w roku 2012 uległa zmniejszeniu o ok. 37% względem roku 2000, w którym wystąpiło 4913 najwięcej w całym okresie badanym. Badania empiryczne dowodzą, że największa liczba przestępstw jaka uległa zmniejszeniu w ciągu 13 lat miała miejsce w powiecie wrocławskim 2000 = 1649 : 2012 = 1063. Zauważalny stał się również powiat legnicki, w którym przestępstwa zmalały o 208, lubiński o 186, kłodzki o 147, górowski o 126. Niewielka różnica w latach 2000 i 2012 miała miejsce w powiatach milickim, kamiennogórowskim, trzebnickim, jaworskim, lubańskim i świdnickim, w których to przestępstwa zmalały poniżej 10. W powiecie wołowskim jako jedynym spośród innych powiatów zanotowano wzrost o 11 przestępstw, milickim tylko 1 przestępstwo więcej niż w roku 2000. Ponadto w powiecie strzelińskim statystyka przestępczości nie uległa zmianom.

Tabela 5 przedstawia wskaźnik struktury³ rozboju w latach 2000–2012. Zatem dynamika o najniższym wskaźniku przestępczości wystąpiła w powiecie górowskim osiągając ok. 2,6% w roku 2012, 2011 = 7,5%. Natomiast w powiecie głogowskim nastąpił wzrost przestępstw rozbójniczych, 2012 = 12,9% : 2011 = 11,1%.

Analizując dane statystyczne, należy wziąć pod uwagę liczbę stwierdzonych przestępstw rozboju we wszystkich latach, a także zmienne niezależne, jakie mogły się przyczynić do wzrostu tego rodzaju przestępstw. Trzeba uwzględnić bezrobocie, liczbę osób zamieszkujących dany powiat oraz to, czy dane przestępstwo, które zaistniało w pewnym roku, zostało zakwalifikowane w roku zdarzenia czy w innych latach, a ponadto, jakieś siły zabezpieczające i odpowiedzialne za poziom bezpieczeństwa w danym regionie, wówczas bowiem statystyka jest zróżnicowana. Należy zapominać, że to tylko statystyka, która ma pokazać stan bezpieczeństwa. Jednak należy mieć na względzie liczbę stwierdzonego przestępstwa, które zaistniało w danym regionie. Dynamika ma tylko na celu pokazanie, jak kształtują się przestępstwa w konkretnych latach, czy nastąpił wzrost, spadek czy stagnacja. Liczby natomiast pokazują rozmiary przestępstw.

Podsumowując przestępczość przeciwko mieniu, autorka zilustrowała na rys. 6, jaka różnica występuje pomiędzy przestępstwami stwierdzonymi a postępowaniami wszczętymi. Udział postępowania wszczętych względem przestępstw stwierdzonych sukcesywnie ulegał zmniejszeniu. W roku 2000 wyniósł 92,9%, a w roku 2012 – 83,1%. Zatem można wysnuć hipotezę, że w miarę nasilenia przestępstw stwierdzonych postępowania wszczęte ulegają zmniejszeniu, co prezentuje rys. 6.

Niewątpliwym faktem jest wykrywalność⁴ poszczególnych przestępstw przeciwko mieniu w latach 2000–2012 w całym województwie dolnośląskim. Badania empiryczne udowodniły, że w miarę wzrostu przestępstw ich wykrywalność maleje. W zebranym materiale widać, że najwyższa wykrywalność dotyczyła przestępstw rozbójniczych – aż 77,1% w roku 2012, kradzieży z włamaniem na poziomie 42,8% oraz kradzieży cudzej rzeczy 38,2%. (rys. 7).

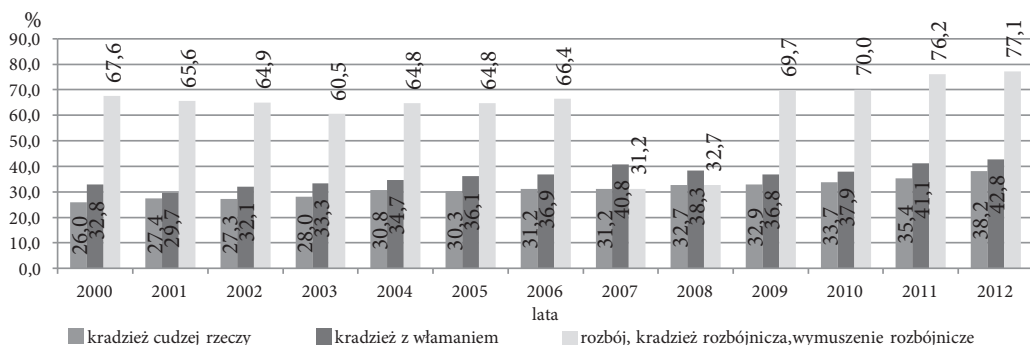
³ Wskaźnik struktury jest udziałem części w całości.

⁴ Wykrywalność oznacza pewien stosunek liczby wykrytych przestępstw w danym roku do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku oraz powiększonej o przestępstwa stwierdzone w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu nie wykrycia sprawcy. M. Adamczyk, „Nauka i gospodarka- Kształtowanie się przestępczości polskiej w latach 2000–2009”, 2011/2 nr 9

Rys. 6. Przestępstwa stwierdzone a postępowania wszczęte w województwie dolnośląskim w latach 2000–2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu

Rys. 7. Wykrywalność przestępstw przeciwko mieniu w województwie dolnośląskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu

Zakończenie

Analiza materiału empirycznego pozwala na sformułowanie następujących uogólnień:

- przestępstwa przeciwko mieniu zmalały w roku 2012 o 34% względem roku 2000.
- w powiecie wrocławskim w roku 2012 wystąpiła największa przestępczość przeciwko mieniu.

- wykrywalność rośnie wraz ze spadkiem przestępstw.
- postępowanie wszczęte maleją wraz ze spadkiem przestępstw stwierdzonych.

Bibliografia

- Adamczyk M. (2011). Kształtowanie się przestępczości pospolitej w latach 2000–2009. [w:] *Wydawnictwo nauka i gospodarka. Zastosowanie gospodarcze wyników badań i prac badawczych w dziedzinie nauk ekonomicznych*, Kraków: Wyd. Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, s. 64
- Czapska, J. (1997). Poczucie społecznego zagrożenia przestępczością, [w:] J. Błachut, J. Czapska, J. Widacki, *Zagrożenie przestępczością*, Warszawa – Kraków: Instytut Spraw Publicznych, s. 26–27.
- Danielewski, F. (2007). *Interpretacja stanu bezpiecznego*, w: *Bezpieczeństwo lokalne w opiniach mieszkańców Tarnobrzega*, red. J. Dziubiński, E. Moczuk, P. Szulich, J. Żak, Tarnobrzeg: Wydawnictwo PWSZ w Tarnobrzegu.
- Durkheim, E. (2000). *Zasady metody socjologicznej*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Fabiś, P. (2008). *Emile Durkheim jako teoretyk kultury*, Poznań: Wydawnictwo Poznańskie.
- Grygolec, W, Kościuk, L. (1998). *Bezpieczeństwo militarne państwa. Pojęcia. Uwarunkowania. Polityka*, Warszawa: MON, s. 7.
- Kowalak, T. (1991). Niepewność społeczna jako kwestia społeczna, [w:] B. Rysz-Kowalczyk (red.), *Studia o kwestiach społecznych*, Warszawa, s. 179.
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (2007). *Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”*, Warszawa.
- Moczuk, E. (2009). *Socjologiczne aspekty bezpieczeństwa lokalnego*, Rzeszów: Wydawnictwo UR.
- Prawoity*. Pobrano 25 stycznia 2011, z: www.prawoity.pl
- Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w roku 2011*. Pobrano 20 czerwca 2014, z: www.msw.gov.pl
- Statystyka*. Pobrano 20 czerwca 2014, z: www.policja.pl
- Sztumski, J. (1984). *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, wyd. 3, Warszawa: Wydawnictwo PWN.
- Wikipedia*. Pobrano 20 sierpnia 2014 z: www.wikipedia.org
- Władyka, M. (1974). *Teoria faktu społecznego w systemie socjologicznym Emila Durkheima*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk: Ossolineum.

COMMON CRIME IN DISTRICTS OF LOWER SILESIA PROVINCE IN YEARS 2000–2012

Summary: The aim of the article is to show what the crime threat to property, life and health looked like in the Lower Silesian province during years 2000–2012. The basic categories of common crime based on the widely used statistical categories of evaluating these phenomena with reference to all districts were discussed. It is necessary to remember that not only the police is responsible for recognising and fighting all the forms of crime.

Taking into consideration the data which were made available to the writer by the Police Headquarters and the Provincial Police Headquarters in Wrocław the writer analysed the dynamics of crimes together with initiated proceedings and their detectability.

Keywords: ascertained crime, initiated proceedings, theft, theft with burglary, robbery, robbery theft, extortion by force, detectability